

partnerships between them. That is why it is advisable to further study the ways and conditions of forming a high level of trust in a police officer in our country and, on the basis of the results obtained, to determine ways to increase the level of trust in the police in Ukraine.

Literature

1. The Constitution of Ukraine: Law of Ukraine No. 254k / 96-BP of June 28, 1996 [Electronic resource]. - Access mode: <http://zakon2.rada.gov.ua>.
2. Pronevich OS Population trust as a criterion for evaluating the effectiveness of law enforcement agencies / O.C. Pronevich // Law Forum. - 2015. - № 4. - P. 225-231.
3. Over the year, police have increased confidence. [Electronic resource]. - Access mode: <http://novynarnia.com/2016/05/25/sotsopituvannya-za-rik-politsiyarizko-narostila-doviru-lideri-nedoviri-prokurat>

Кузнецов В. І.

здобувач вищої освіти II курсу

Науковий керівник – Подворчан А. З.,

старший викладач

*Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ*

КОГНІТИВНО-КОМУНІКАТИВНА МОДЕЛЬ МОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ КУРСАНТІВ ТА СТУДЕНТІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

У мовознавстві з метою впорядкування лінгвістичних напрямків було запроваджено лінгвометодологічну науку, спрямовану на з'ясування природи мови, у співвідношенні зі свідомістю мовців, соціуму, культурою, комунікацією, а також на формуванні інструментарію засад, способів аналізу мовлення. Об'єктом лінгвометодології є пояснення мови, мовлення, мовленнєвої діяльності, які ґрунтуються на світоглядній та пізнавальній настановах, способах. Принципах і процедурах їх досліджень, що склалися в межах певних мовознавчих парадигм. Предметом є пізнавальне спрямування й організація досліджень мови. Методологія має загально філософське значення: спосіб пізнання й осмислення об'єктивної дійсності та процесів формування й упорядкування досвіду людини. Методологія в мовознавстві впливає на світоглядну позицію дослідника, розуміння природи мови, установлення стратегії дослідження.

Наукова модель мовної компетенції у сучасному мовознавстві має кілька значень:

- 1) Спосіб пізнання й усвідомлення світу, що визначає загальні принципи дослідження мови;

- 2) Зразок наукових уявлень, що сформувалися у певний період на певній території;
- 3) Сукупність усіх можливих словоформ однієї лексики.

Проблема удосконалення професійної культуромовної компетентності студентів вищих навчальних закладів цікавить багатьох сучасних лінгводидактів. Модель навчання будь-якого виду мовленнєвої діяльності дає генералізоване пояснення, як організувати процес підготовки студентів. Під моделлю розуміємо образ об'єкта, а під моделюванням – процес створення цього образу. Будь-яка модель будується на задумі про можливу будову оригіналу і є його аналогом у функційному плані.

Майбутнє сучасного якісно підготовленого фахівця важко уявити без когнітивно-комунікативної компетентності, що є основою його фахової підготовки, навчання професійного мовлення. Вихідні положення цього процесу визначені в концепціях когнітивної і комунікативної методик навчання мови. Найбільш доцільна реалізація цих методик виявляється у когнітивно-комунікативній моделі, що спирається на удосконалення мовленнєвої діяльності студентів, засвоєння ними усіх видів – аудіювання, читання, говоріння і письма, але на вищому, професійному рівні.

Когнітивно-комунікативний підхід до навчання фахового мовлення, удосконалення професійної культуромовної компетентності передбачає активність суб'єкта, формування якої складає одну з цілей навчання, що виникає в результаті взаємодії пізнання й об'єкта в межах проблемної ситуації. Українська мова як об'єкт вивчення у ВНЗ має бути представлена ретельно відібраним, системно організованим матеріалом, центральною ланкою якого є текст. Текстоцентричний підхід до вивчення мови передбачає добір текстів-зразків, що мають типологічні характеристики певних жанрів мовлення, і подає мову як систему підсистем, що функціонують в різних сферах комунікації. Лінгвістичний аналіз та інтерпретація текстів різних мовленнєвих жанрів сприяють виробленню самостійності мислення, створенню концепції мови як функціуючої системи, набуттю навичок професійної мовленнєвої діяльності фахівця, що насамкінець забезпечує формування комунікативної компетентності.

Когнітивно-комунікативний підхід з'явився у 70-80 – х роках ХХ століття – це напрям аналізу мови, як головного засобу спілкування та вивчення мови як засобу отримання, зберігання, оброблення, перероблення і використання знань, які людина отримала за допомогою мови. Основоположниками цього підходу були Н. Хомський, Дж. Лакофф, М. Джонсон, О. Кобрякова. Основними причинами виникнення цього підходу є:

- 1) Переміщення у центр граматики синтаксису та синтаксичних відношень;
- 2) Визнання творчого характеру мови;
- 3) Визначення семантичного компонента, як невід'ємного складника мови;
- 4) Поява ідей про пізнавальний характер мови;

5) Розроблення проблем штучного інтелекту.

Становлення когнітивної методики навчання української мови зумовлене досягненнями сучасної психологічної та лінгвістичної науки, зокрема когнітивною психологією, теорією мовленнєвої діяльності, когнітивною й комунікативною лінгвістикою. Когнітивна методика спирається на педагогічні розробки К. Ушинського, В. Сухомлинського, М. Стельмаховича, лінгвістичні студії Ф. Бацевича, В. Дроздовського, С. Єрмоленко, А. Зеленька, В. Кононенка, М. Кочергана, Л. Лисиченко, О. Селіванової, К. Серажим, О. Федик, Г. Яворської та багатьох зарубіжних учених. Теоретичні засади когнітивної методики спираються на положення когнітивної лінгвістики, що розглядає мову не як “систему в самій собі і для самої себе”, а у зв’язку з людиною, без якої виникнення і функціонування цієї системи було б неможливим.

Реалізація когнітивно-комунікативної моделі удосконалення професійної культуромовної компетентності, ідеї всебічного розвитку особистості студента, творчого потенціалу потребує визначення сутності феномену “мовна особистість”, її особливостей, місця в сучасній лінгводидактиці. Навчання української мови у ВНЗ має спрямовуватися на те, щоб сформувати особистість, яка вільно володіє засобами української мови в будь-якій мовленнєвій ситуації, аргументовано висловлює свої думки, дотримується правил мовленнєвої етики. На сучасному етапі розвитку лінгводидактики як науки зростає роль формування особистості, що вміє здобувати інформацію з різних джерел, засвоювати, поновлювати й оцінювати її, застосовувати способи пізнавальної і творчої діяльності. Поступово вирізняється ще один підхід до навчання мови – когнітивно-комунікативний, що має прямий стосунок до розвитку мовної особистості учня і студента.

Отже, мовна особистість – людина, яка володіє виражальними багатствами мови, продукує її в різних життєвих ситуаціях і шанує її, дбає про її збереження й розвиток, відтак учень упродовж навчання в школі, повинен стати такою особистістю, а студент упродовж професійної підготовки в університеті удосконалюється як мовна особистість.

Література

1. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики: Підручник / Ф.С. Бацевич. – К.: Академія, 2004. – 344 с.
2. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Науковий редактор українського видання доктор пед. наук, проф.. СЮ. Ніколаєва. - К.: Ленвіт, 2003. - 273 с.
3. Караулов Ю.Н. Русский язык и языковая личность / Ю.Н. Караулов. - М.: Наука, 1987.-264 с.
4. Пентилюк М.І. Актуальні проблеми сучасної лінгводидактики: збірник статей. / М.І.Пентилюк. - К.: Ленвіт, 2011. – 256 с.
5. Селіванова О.О. Актуальні напрями сучасної лінгвістики / О.О. Селіванова. - К.: Фітосоціоцентр. 1999. - 560 с.